

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 4 krone, za Ogrsko 5 K 50 vrn. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 kron, za Ameriko pa 8 kron; za drugo nozemstvo se računari naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne stv. se prodajajo po 10 v

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje št. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 250 za 1/64 strani K 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 46.

V Ptuj v nedeljo dne 12. novembra 1916.

XVII. letnik.

Svetovna vojska

Poljska svobodno samostojno kraljevstvo. — Galicija pod samoupravo.

Deveta laška ofenziva razbita. — Ugodni boji na vseh frontah.

Nova kraljevina Poljska ustanovljena.

Zgodil se je velikodušni zgodovinski čin, ki je pravo znamenje globoke etične veljave velikanskega boja, ki ga morajo osrednje sile voditi skoraj proti celemu svetu. Avstrijski cesar Franc Jožef I. in nemški cesar Viljem II. sta namreč izdala proklamacijo, glasom katere se ustanovi iz od naših čet zavzetih rusko-poljskih pokrajin, iz takozvane „kongresne Poljske“ novo dedno monarhijo, ki bode v zvezi z nami branila poljski narod proti carizmu. Stare sanje, da „Poljska še ni izgubljena“, so se tedaj uresničile. Cesarjev manifest se glasi tako-le:

Prebivalstvu generalne gubernije Lublin!

Njegovo Veličanstvo cesar avstrijski in apostolski kralj ogrski ter nemški cesar, v trdnem zaupanju na končno zmago svojega orožja in zasledujoč željo, da dovedeta od svojih hrabrih vojsk s težkimi žrtvami ruskemu gospodstvu iztrgane poljske pokrajine do srečne bodočnosti, sta se zedinila, da ustvarita iz teh pokrajin samostojno državo z dedno monarhijo in konstitucionalno ustavo.

Natančnejše določbe in meje poljskega kraljevstva ostanejo pridržane.

Novo kraljevstvo bo našlo v zvezi z obema zaveznikoma državama garancije, ki jih potrebuje, da razvije svoje moči.

V lastni armadi naj žive naprej slavna sporočila poljskih vojsk iz prejšnjih časov in spomin na hrabre poljske sobojevnike v veliki sedanosti. Njena organizacija, izvežbanje in vodstvo se bo v skupnem sporazumu uredila.

Zavezniška vladarja se vdajata trdnemu upanju, da se bodo sedaj izpolnile želje po državnem in narodnem razvoju kraljevstva poljskega s potrebnim ozirom na splošne politične razmere Evrope in na blaginjo in varnost njih lastnih dežel in narodov.

Velike zapadne sosedne države Poljskega kraljevstva pa bodo z veseljem videli na

svojih vzhodnih mejah vzrasti in vzvesti srečno in svojega narodnega življenja veselo državo.

Na najvišje povelje Njegovega Veličanstva cesarja avstrijskega in apostolskega kralja ogrskega

c. in kr. generalni gubernator: K u c k.

Popolnoma analogna proklamacija se izda isti dan v generalni guberniji Varšavi.

* * *

S tem je torej po stoletja dolgem hrepenenju poljskega naroda zopet uresničeno kraljevstvo, ki bode najboljša garancija, da se taka svetovna vojna, izvirajoča iz požrešnosti azijskih in angleških mogotcev, ne bode nikdar več ponovila. Rusija s svojim krvoločnim carjem je za vekomaj iz Evrope potisnjena in si zamore iskati odslej svoje cilje zgolj na vzhodu. Tam bode enkrat prišlo do nove svetovne vojne med belim in rumenim plemenom, med Rusi in Japonci... Novo uresničena kraljevina Poljska pa bode obmejno zidovje za civilizirano Evropo. Vse srčne želje poljskega naroda so se uresničile. Cesarja osrednjih sil sta s tem dokazala, da nismo mi pričeli vojno iz ekspanzijskih vzrokov, da ni naš cilj pogoltniti sosedne male države, marveč, da nam je za prostost, za svobodo vsacega posameznega naroda. To je zgodovinski čin, ki bode zlasti v nevtralnih deželah dobro vplival. Praktični uspeh proglasitve novega kraljevstva pa je ta, da bodo stotisoči rusko-poljskih vojni vjetnikov na Nemškem in v Avstro-Ogrski zdaj uvrščeni v armado poljske kraljevine, da se jim da sredstva za boj proti najljutejšemu sovragu Poljske, proti ruskemu carizmu. Kako se bode to vse razvilo, kakšne meje bode imela nova Poljska, kdo bode prvi njen kralj, — vse to so vprašanja, ki čakajo še rešitve, ki pa ne spremene ničesar na zgodovinskem dejstvu samem.

* * *

Slavni naš cesar pa je šel še nadalje. Zaukazal je, da se dovoli naši kronovini Galiciji popolno samoupravo, v kolikor je to mogoče v okvirju celokupne monarhije. Tudi ta odločitev je zgodovinsko velevažna. Glasom uradnega poročila se glasi tako-le:

K.-B. Dunaj, 4. novembra. Jutrišnja „Wiener Zeitung“ priobčuje to-le Najvišje lastnoročno pismo:

Ljubi dr. v. Körber!

V smislu Svojega dogovora z Nj. Veličanstvom nemškim cesarjem se bo ustvarila iz poljskih pokrajin, iztrganih od naših hrabrih vojsk ruskemu gospodstvu, samostojna država z dedno monarhijo in konstitucionalno ustavo.

Pri tej priliki se spominjam ginjenega srca mnogih dokazov vdanosti in zvestobe, ki so mi bili izkazani tekom Moje vlade s strani dežele Galiske ter velikih in težkih žrtev, ki jih je morala prinašati v tej vojni ta dežela, izpostavljena najhujšemu sovražnemu navalu, v interesu zmagovite obrambe avstrijskih državnih mej in ki ji zasigurajo trajno pravico do Moje najtoplejše očetovske skrbi.

Zato je Moja volja, da dam v trenutku, ko nastaja nova država, roko v roki s tem razvojem tudi gališki deželi pravico, da Svoje deželne zadeve do polne mere tega, kar se strinja z njeno pripadnostjo k državni celokupnosti in njenemu prosperanju samostojno urejuje in da nudim s tem gališkemu prebivalstvu garancijo za njega narodni in gospodarski razvoj.

Naznanjajoč Vam ta Svoj namen, Vam naročam, da izdelate za njega zakonito uresničenje primerne predloge ter Mi jih predložite.

Na Dunaju, 4. novembra 1916.

Körber m. p. Franc Jožef m. p.

* * *

Galicija, s krvjo napojena severna kronovina dobi torej s tem popolno samoupravo in si bode zamogla svoje zadeve na lastni način, po lastni želji urediti. Gre se tu za dve večji narodnosti, ki prebivata v Galiciji: za Poljake in za Rusine ali Ukrajince. Upati je, da bode dežela sama našla pravo pogodbo med svojima narodoma in si s tem zasigurila boljše bodočnost.

STRASCHILL'ova grenčica iz zelenjave zdravilnih zelenjav

iz najbolj uspešnih korenin. STRASCHILL'ova grenčica iz zelenjav vsled tega priznana najboljši želodec okrepčujoči prebavni liker. 414

Tako nam je prinesel torej pretekli teden velevažne odločitve zgodovinske važnosti prvega razreda. Razveseljive so za nas, uničljive morajo biti za naše sovražnike. S polno zavestjo zmagovalca uresničila sta cesarja Fraje Jožef in Viljem novo Poljsko. To je prvi žarek svetlejših bodočnosti, prvo znamenje gotovih ciljev te vojne, prvi svit prihajajočega miru. Dal Bog, da bi zora srečnega, zmagovitega miru kmalu povsod nastopila in krvave človeštvo osrečila!

* * *

Razglasitev poljskega kraljstva.

K.-B. Lublin, 5. novembra. Proklamacijo ustanovitve Poljskega kraljstva so povsod slavnostno praznovali. V zgodnjih urah nedelje je bilo mesto napolnjeno s tisočimi ljudmi, ki so se zbirali na trgu pred palačo vojaškega gubernerja, da se udeležijo zgodovinskega akta. Erarična in privatna poslopja so bila bogato okrašena z zastavami. Proti 11. uri so prikorakale čete garnizije, da tvorijo častno stražo in špalir. Častno kompanijo je postavil poljski pomožni zbor in ulanci št. 13. Ob 11. uri so prišli vozovi z gosti. Na zadnji steni dvorane je visela nad podjimm slika cesarja in kralja Franca Jožefa, obdana z zastavami v avstrijskih, ogrskih in poljskih barvah. Ob 11. uri je prišel gubernier fcm. Kuck v slovesnem sprevodu z velikim spremstvom. Gubernier je stopil na podij in pričel čitati proklamacijo, ki jo je izvedel s temi-le besedami:

Na Najvišji ukaz Njegovega Veličanstva cesarja avstrijskega in apostolskega kralja ogrskega proglašam vsem prebivalcem generalne gubernije to-le proklamacijo:

(Sledila je proklamacija, ki jo prinašamo na drugem mestu).

Ko je civilni šef prebral poljsko besedilo proklamacije, je izjavil generalni gubernator nadalje:

S tem sta Vam zavezniška vladarja svečano zagotovila zopetno ustvaritev Poljskega kraljstva. Ob tem dejstvu se sedaj ne more več ruvati.

Šef civilnega deželnega komisarijata je nato zopet to izjavo sporočil v poljskem jeziku, nakar je končal generalni gubernator v polščini: Srečna bodočnost Poljskega kraljstva živel, živel, živel! Zbrani so navdušeno potrjevali.

Na balkonu palače se je razvila poljska zastava, čete pa so salutirale in pred palačo stoječa godba je zaigrala poljsko narodno himno: Jeszcze Polska nie zginela.

Z glavnega trga so doneli neprestano klici: „Nieź żyje“ tisočglave množice. Dva aeroplana sta priplula nad glavni trg ter metala v navdušeno množico na sto in sto poljskih zastav kot spomin na historični dan. Pod navdušenjem množice so razobesili na vseh poslopih generalne gubernije zraven avstrijskih in ogrskih zastav tudi poljske narodne zastave.

Medtem se je slavnost v dvorani nadaljevala. Ko je godba odigrala poljsko narodno himno, je nastopil podpredsednik centralnega pomožnega komiteja Stecki ter odgovoril gubernierju v imenu prebivalstva tako-le:

Sporočeni nam skupni sklep obeh vladarjev smo slišali z globokim genjenjem in nič manj globokim razumevanjem važnosti tega akta. Upravičeno se naglašja potreba obzira na splošni politični položaj Evrope. Zvesto hočemo slediti temu preudarnemu navodilu, prepričani, da je od tega odvisna srečna bodočnost poljskega naroda, trajnost in razvoj države. Vzbuđen od neomajne logične zgodovine, trdno oprt ob svoje naravne in narodne temelje in v hvaležnosti in prijateljstvu zvezan z onimi, katerih modrosti in pravičnosti naj se ima zahvaliti za svoj obstoj, si bo ohranila poljska država v spominu za vedno imena onih visokih vladarjev, katerima kličemo danes: Njegovo Veličanstvo cesar avstrijski in apostolski kralj ogrski Franc Jožef I. živel!

Zbrani so navdušeno ponavljali, godba pa je zaigrala našo cesarsko pesen. Sledili so klici na cesarja Viljema in godba je zaigrala „Heil dir im Siegerkranz...“

Potem so se udeležniki odpeljali v katedralo. Na potu so tvorile čete garnizije špalir. Pred vhomom v katedralo je sprejel gubernierja generalni administrator lublinske škofije ter ga spremil v cerkev. Generalni administrator je potem z veliko duhovniško asistenco služil „Te Deum.“

* * *

Proklamacija v Varšavi.

K.-B. Varšava, 5. novembra. Ob 12. uri opoldne je prečital v Varšavi generalni gubernator von Beseler v kraljevski palači proklamacijo v nemškem jeziku, nakar jo je grof Hutten-Czapski ponovil v poljskem jeziku.

* * *

Amnestija.

K.-B. Lublin, 5. novembra. Generalni gubernier izdal je to-le amnestijo:

Priznavajoč izgledno in lojalno ravnanje prebivalstva vojaškega generalnega gubernijskega območja napram c. in kr. četam in oblastim, sem dne 5. novembra 1916, v spomin na dan, ki je za usodo poljskega naroda važen in za Poljsko historičen, ukazal, da se onim kaz.-sod. in administrativno obsojenim, ki so vredni milosti, kazen popolno ali deloma spregleda.

* * *

Zmagoviti odpor proti Italijanom.

Avstrijsko uradno poročilo od petka.

K.-B. Dunaj, 3. novembra. Uradno se danes razglša:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Karla. V severnem delu Valahije napadali so Rumuni včeraj na mnogoštevilnih točkah; bili so povsod nazaj vrženi. S sunkom za sovražnikom pridobile so naše čete zopet na ozemlju. — Fronta princa Leopolda bavarskega. Ob Narajowki poskusili so Rusi v sedmih množinskih navalih dne 30. p. m. od naših zaveznikov zavzete postojanke nazaj pridobiti. Vsi napadi sovražnika so se pod najtežjimi izgubami razbili.

Italijansko bojišče. Na bojni fronti na Primorskem se je tudi včeraj z največjo ljutostjo borilo. Pod velikansko uporabo na ljudeh in municiji nadaljevali so Italijani svoje napade. V Vipavski dolini so bile naše postojanke v Panovčickem gozdu pri Sobru in vzhodno od Vrtojbe zopet cilj besnih napadov. Povsod se je zamoglo naprotnika nazaj vreči. Na kraški visoki planoti bil je v prostoru okoli Lokvice novi italijanski množinski sunek, ki je bil naperjen preko visočine Pečinka in ob cesti v Kostanjevico, pod najtežjimi sovražnimi izgubami vstavljen. Dve bateriji, ki sta do skrajnega izdržali, padli ste, ko ste bili do moža in konja premagani, v sovražno roko. Na južnem delu visoke planote so se vsi sovražni napadi razbili. Število vjetih Italijanov je narastlo na 2200 mož.

Južno-vzhodno bojišče. Nič novega

Namestnik generalštabnega šefa pl. Höfer, fml.

Naši letalci v vzhodni Italiji in Sočinem izlivu.

K.-B. Dunaj, 3. novembra. Uradno se danes razglša:

Dne 2. t. m. dopoldne je eno brodovje pomorskih letal semaforско postajo in premogokope od Vieste, radijsko postajo in skladišča od Torre Porticello uspešno z bombami obmetalo. Zvečer napadlo je eno pomorsko letalno brodovje kolodvorske narave od Selza, Doberda, Staran-

z ana in baterijo Golametta. Zadeo je mnogokrat.

Mornariško poveljništvo.

(Vieste leži na italijanskem vzhodnem obrežju ob koncu škornja, ki ga predstavlja italijanski polotok. Op. ur.)

Nemško uradno poročilo od petka.

K.-B. Berlin, 3. novembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Bojevo delovanje se je držalo v splošnem v zmernih mejah. Sovražni sunki so se vsi izjalovili, artiljerijski ogenj na trdnjavo Vaux je opešal.

Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda. Izredno visoke izgube doživeli so Rusi pri svojih do sedemkrat ponovljenih brezuspešnih poskusih, pridobiti nazaj od nas zavzete postojanke na levi od Narajowke. — Fronta nadvojvode Karla. Na siebenbüški južni fronti bili so rumunski napadi z ognjem ali v bajonetnem boju odbiti. Južno-zapadno od Predeala in južno-vzhodno od prelaza Roter-Turm sunili smo naprej in vjeli 350 Rumunov.

Balkansko bojišče. Nobeni dogodki posebnega pomena.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

Od 1. novembra čez 3500 Italijanov vjetih.

Avstrijsko uradno poročilo od sobote.

K.-B. Dunaj, 4. novembra. Uradno se danes razglša:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Karla. Sovražnik je v severni Valahiji svoje napade nadaljeval. Razven zopetnega zavzetja obmejne visočine Rosca južno od Kronštada ni imel nikjer uspeha. V bojih za neko proti ljutim napadom obdržano visočinsko postojanko južno-zapadno od Predeala smo vjeli čez 250 Rumunov. Na siebenbüški vzhodni fronti povišano rumunsko artiljerijsko delovanje. — Fronta princa Leopolda. Pri Bohorodszany napadlo je eno c. in kr. lovsko poveljstvo ruske prednje straže in uničilo njih postojanke. Ob Narajowki vzeli so nemški bataljoni v naskoku zopet nekaj ruskih jarkov in so jih obdržali vkljub ljutim protisunkom.

Italijansko bojišče. Po težkih bojih 1. in 2. novembra potekel je popoldan 3. ob primorski bojni fronti brez večjega boja. Popoldne pa se je napadalno delovanje Italijanov zopet povišalo. Na Krasu bili so opetovani napadalni poskusi sovražnika z našim zatvornim ognjem preprečeni. Sovražnik vkljub mnogobrojnim poskusom nikjer ni mogel na prostoru pridobiti. V vipavski dolini sunile so zvečer močne sovražne sile do naših postojank med Vrtojbo in Biglio. S protinapadom bili so kratko nato vsi jarki od naših čet zopet nazaj pridobljeni. Ob obrambah sv. Katarine in Dembera izkrvavelo je več bersaglieri-bataljonov v brezuspešnem napadu. Število od 1. novembra vjetih Italijanov je narastlo na 3500 mož.

Južno-vzhodno bojišče. Nobeni posebni dogodki.

Namestnik generalštabnega šefa pl. Höfer, fml.

Naši letalci nad Jadransko obaljo.

K.-B. Dunaj, 4. novembra. Uradno se danes razglša:

Dne 3. t. m. obmetalo je pomorsko letalno brodovje vojaške objekte od San Canziana, Monfalcona in Jadranske tvornice izdatno z bombami.

Mornariško poveljstvo.

Nemško uradno poročilo od sobote.

K.-B. Berlin, 4. novembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. Ojstri artiljerijski ogenj je zapričel sovražne napade, ki pa so se v našem ognju le v omejenem obsegu zamogli razviti; bili so zavrnjeni. — Devet sovražnih letal bilo je v zračnem boju ali z odpornim ognjem sestreljenih. — Armada nemškega prestolonaslednika. Proti našim višinskim postojankam vzhodno od Maase se je sovražni ogenj popoldne znatno povišal. Francoski sunki med Douaumontom in Vaux ostali so brezuspešni.

Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda. Naši uspehi na levi od Nara-jowke so z zavzetjem nadaljnih delov ruske glavne postojanke južno-zapadno od Fölm Krasnolesne razširjeni in proti protinapadom obdržani. — Fronta nadvojvode Karla. Na severnem delu siebenbürske vzhodne fronte bili so posamezni rumunski napadi zavrnjeni. Visočina Rosca bila je od nasprotnika zasedena. Južno-zapadno od Predeala zavzeli smo neko rumunsko postojanko; **čez 200 vjetih** padlo je v naše roke.

Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensen. Pri podjetju avstro-ogrskih monitorjev proti nekem donavskemu otoku južno-zapadno Ruščuka zaplenili smo **2 topova in 4 minske metalce**. V Dobrudži nobeni bistveni dogodki. Makedonska fronta. Položaj je nespremenjen.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Južno od Predeala vjetih 1747 mož, zaplenjenih 8 topov in 20 strojnih pušk.

Avstrijsko uradno poročilo od nedelje.

K.-B. Dunaj, 5. novembra. Uradno se danes razglša:

Vzhodno bojišče. Armada pl. Mackensen. Ena skupina avstro-ogrskih monitorjev (vojni parniki na Donavi) je dne 3. novembra na donavskem otoku Dinu in na nasproti ležečem rumunskem obrežju oddelke izkrcala; ti so prepodili sovražnika in mu odvzeli **2 kanoni ter 4 municijskih vozov**. Rumunska ojačenja bila so pograna v beg. — Fronta nadvojvode Karla. Zapadno ceste čez prelaz Szurduk nadaljevali so Rumuni svoje napade brez uspeha. Južno-vzhodno Roter-Turm-prelaza pridobili smo na ozemlju. — Južno-zapadno od Predeala vzele so nemške in avstro-ogrške čete v ljutem boju močno utrjeno in ljuto branjeno postojanko Clabucetu ter v oistem zasledovanju še neko drugo sovražno črto. Sovražnik pustil je **14 oficirjev** (med njimi enega regimentnega poveljnika) in **647 mož** v naši roki; s tem je narastel skupni plen iz bojev južno od Predeala na **1747 mož vjetih, 8 kanonov in 20 strojnih pušk**. — V obmejnem prostoru vzhodno od Herrmannstadta pričinja sovražnik nanovo z napadom. V pokrajini od Tölgyesa bila je naša fronta na dveh točkah za okroglo 2 kilometra nazaj potisnjena.

Italijansko bojišče. Na Krasu obračali so Italijani včeraj svoj glavni napor proti našim postojankam v južnem delu visoke planote. Tokrat je bil prostor od Jamijana središče boja. Naši tamošnji jarki bili so od jutraj naprej pod živahnim ognjem držani, ki se je vsakokrat pred nastopom infanterije povišal na sili. Vsi napadi, zlasti pa zadnji, ki je bil še ob 8. uri zvečer poskušen, so se pod najtežjimi sovražnimi izgubami pred našimi črtami razbili. — Na ostalih delih bojne fronte traja artiljerijski boj z nezmanjšano silo naprej.

Južno-vzhodno bojišče. V našem okrožju nič novega.

Namestnik generalštabnega šefa
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od nedelje.

K.-B. Berlin, 5. novembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. Presegajoč čez fronto severno od Ancre doseglo je artiljerijsko delovanje severno od Somme veliko ljutost. Sovražni delni napadi tesno vzhodno od Ancre bili so odbiti. — Fronta nemškega prestolonaslednika. Na v zadnjem času vedno pogostejše izvršeno obstreljevanje zadajšnjih, od prebivalstva neizpraznjenih krajev naše Champagne-fronte od Reimsa sem odgovorili smo včeraj z ognjem na to mesto. — Na desno od Maase mestoma povišani ognjeni boj.

Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda. Neko dobro pripravljeno manjšo podjetje prineslo nas je skoraj brez lastne izgube v posest vasi Mosheiki. Sovražnik pustil je **čez 60 vjetih, več strojnih pušk in minskih metalcev** v naši roki. — Fronta nadvojvode Karla. V severni Siebenbürski pridobili so Rusi v oddelku Tölgyes krajevni uspeh. Na južni fronti so včeraj zapričeli boji še v toku. Visočina Rosca je od nas nazaj zavzeta in z zavzetjem Clabucetu Bainlui bili so dosedanja uspehi naprej od prelaza Predeal izpopolnjeni; cela, posebno močno izgrajena in z ljutostjo branjena postojanka Clabucetu je s tem v naši lasti. Zvezne čete so tukaj skupno vjele **1747 Rumunov**, zaplenile pa **8 topov ter 20 strojnih pušk**. Pri izpraznjenju bojišča severno-vzhodno od Campolunga se je le med dolinama Argesului in Targului okroglo **1000 Rumunov pokopalo**. V napredujočem napadu južno-vzhodno od prelaza Roter Turm in v zmagovitih bojih zapadno ceste prelaza Szurduk vjeli smo **čez 150 Rumunov**.

Balkansko bojišče. Armada v. Mackensen. Constanza in Mangalia bili ste od morja obstreljevani. V Constanzi se je napravilo škode. Po obrežni artiljeriji in z letalnimi napadi bili so sovražni parniki prepođeni.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od pondeljka.

K.-B. Dunaj, 6. novembra. Uradno se danes razglša:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Karla. Rumunski napadi v severni Valahiji ostali so tudi včeraj popolnoma brezuspešni. Mi smo pridobili južno-vzhodno od Roter-Turm-prelaza na prostoru in smo zavzeli goro La Omu. V obmejni pokrajini Bodza in pri Bekasu ter Tölgyesu se naprej bori. Vzhodno od Kirlibabe polastili so se oddelki hrabrega inf. regimenta št. 42 in drugi deli čet s presenetljivim sunkom visočine Sedul; pri temu smo vjeli **100 Rusov** in zaplenili enega minskega metalca.

Italijansko bojišče. Na Primorskem je napadalno delovanje Italijanov jako opešalo. Množinski vporabi Italijanov odgovarajoče bile so njih izgube v zadnjih bojnih dneh izredno težke. Včeraj je bil artiljerijski ogenj le pri Biglia, Hudem logu in zapadno od Jamiana živahnejši. Pri Biglia bila je prodirajoča sovražna infanterija z ognjem zavrnjena.

Južno-vzhodno bojišče. Nobeni posebni dogodki.

Namestnik generalštabnega šefa
pl. Höfer, fml.

Oficirske izgube Italijanov od začetka vojne.

K.-B. Dunaj, 6. novembra. Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Glasom neke zasebne statistike izgubili so Italijani od začetka vojne na mrtvih 11 generalov, 115 oberstov in oberstlajtnantov, 183 majorjev, 987 hauptmanov, 853 oberlajtnantov in 3178 lajtnantov.

(Skupno so torej Italijani izgubili tekom vojne že **5327 oficirjev**. To je pač izredno veliko število. Op. uredništva.)

Nemško uradno poročilo od pondeljka.

K.-B. Berlin, 6. novembra. (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. V trajni bitki ob Sommi bil je 5. novembra zopet dan velikih bojev prvega razreda. Angleži in Francozi so z jako znatnimi silami in pod vporabo cele ognjene moči svoje artiljerije ogromni sunek proti fronti armade generala v. Belowa izvršili. Čete raznih nemških plemen so nerazrušljivo vzdržale in sovražnikom težki poraz prizadele. Na celi, skoraj 20 kilometrov široki napadalni fronti od Le Sarsa do Bouchavesnesa imeli so zvezani nasprotniki največje krvave izgube in niso, razven nekega krajevnega dobička na severnem delu gozda St. Pierre-Vast, ničesar dosegli. Kjer je drugače sovražnik zamogel do naših črt prodreti, bil je takoj zopet vrnjen. Pustil je v naši roki **10 oficirjev, 310 mož** in plen. Severno-vzhodno od Le Sarsa se je vjelo **70 sovražnikov** in zaplenilo 11 strojnih pušk. Pri Soissonsu bil je napad nekega manjšega francoskega oddelka zavrnjen. — Armada nemškega prestolonaslednika. Na desni od Maase v oddelku od Hardoucourta ljuti boji artiljerije in ročnih granat.

Vzhodno bojišče. Armada nadvojvode Karla. Boji v oddelku Tölgyes ter med cestama Altschranz in Bodza-prelaz trajali so brez bistvene spremembe položaja naprej. Južno-zapadno od Predeala zavzeli smo visočino La Omu in smo južno-vzhodno od prelaza Roter Turm nadalje napredovali. Na obeh straneh ceste proti prelazu Szurduk bili so rumunski napadi zavrnjeni. Na južni fronti vjeli smo nad **450 mož**.

Balkansko bojišče. Nič novega.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Nad 1000 Rumunov vjetih.

Avstrijsko uradno poročilo od torka.

K.-B. Dunaj, 7. novembra. Uradno se danes razglša:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Karla. V oddelku prelaza „Roter Turm“ bil je sovražnik z obsegajočim napadom od visočine severno od Spini prepođen; pri temu je izgubil na vjetih **10 oficirjev in 1000 mož**. — Severno-zapadno od Campolunga odbila je ena naših prizanih pogorskih brigad 6 rumunskih napadov. — Južno od Kraszne bila je sovražniku neka visočina odvzeta. Pri Tölgyesu so Rusi našo fronto v obmejnem gorovju v večdnevni ljuti borbi za več kilometrov nazaj potisnili. Gora Sedul bila je vsled množinskega ognja ruske artiljerije zopet izpraznjena. — Fronta princa Leopolda bavarskega. Pri avstro-ogrskih bojnih silah nobeni posebni dogodki.

Italijansko bojišče. V vipavski dolini in na Krasu je položaj nespremenjen. Italijani so se mirno zadržali. Njih veliki napadi prvih novemberskih dnij so se ponesrečili.

Južno-vzhodno bojišče. Nič novega.

Namestnik generalštabnega šefa
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od torka.

K.-B. Berlin, 7. novembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Fronta prestolonaslednika Rupprechta. Vkljub jasno izpoznane nakane Angležev, svoje napade včeraj nadaljevali, posrečilo se jim je vendar le vzhodno od Eaucourt L'Abbaye svojo infanterijo prisiliti, da zapusti svoje järke. Bila je pa takoj k vrnitvi prisiljena. Izgube Angležev od 5. novembra na mrtvih so zlasti pri avstralskih divizijah jako pomembne. Tudi francoski napad preko s padlimi krito ozemlje se je le v omejenem izmerju ponovil. Ti na-

padi so se izvršili med Le Boeufs in Ran-courtom zvečer in ponoči in so se večinoma že v našem ognju razbili. — Armada nemškega prestolonaslednika. Ogenj francoskih, v južnem delu Reimsa stoječih baterij na kraje za našo fronto bil je od nas odgovorjen in je bilo v odgovor mesto Reims obstreljevano. V pokrajini Maase nobeni posebni dogodki.

Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda. Ruska infanterija razvila je med Dünaburgom in jezerom Narocz veliko delovanje. Severno od Werchy vzeli smo brez lastnih izgub neko malo rusko moščiče na levem obrežju Stochoda. — Fronta nadvojvode Karla. V oddelku Tolgiesa pridobili so Rusi po večkratnem brezuspešnem napadu končno v posameznih oddelkih na ozemlju. Zapadno ceste prelaza Bodza smo izgubili Sirin; vzeli smo ga v naskoku nazaj. V oddelku od Campolunga ljuti artiljerijski boji. Zapadno od doline Tegulmi napravili so Rumuni tekom popoldneva 6 brezuspešnih napadov. Južno-vzhodno od prelaza „Roter Turm“ šli so v pokrajini od Spini naši napadi ugodno naprej. **10 oficirjev in 1000 mož** ostalo je vjetih v naši roki. Tudi južno prelaza Vulkan smo napredovali.

Balkansko bojišče. Na obeh frontah je položaj nespremenjen.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od srede.

K.-B. Dunaj, 8. novembra. Uradno se danes razglašajo:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Karla. Južno in južno-vzhodno od Szurduk-prelaza bili so rumunski napadi zavrnjeni. Pri Spini in južno-zapadno od Predeala potisnili smo sovražnika še bolj nazaj. Na obeh straneh Bodza-cesta smo zopet v lasti vseh svojih prejšnjih postojank. Severno-zapadno od Tölgyesa zamogli so Rusi zopet na prostoru pridobiti. Pri Tartarowu sestrelil je en avstro-ogrski letalec neki ruski Nieuport-dvokrovnik. — Fronta princa Leopolda. Nič novega.

Italijansko bojišče. Mir pred Gorico traja naprej. Na fronti Fleimstala bili so napadi posameznih italijanskih bataljonov v pokrajini Colbriconi in na postojanki Bocche zavrnjeni. Pri temu je padlo v naše roke **3 oficirji, 50 mož** in 2 strojni puški.

Južno-vzhodno bojišče. Nobeni posebni dogodki.

Namestnik generalštabnega šefa
pl. Höfer, fml.

Zračni boji.

K.-B. Dunaj, 8. novembra. Uradno se danes poroča:

Dogodki na morju.

Dne 7. novembra popoldne so sovražni letalci na mesta Rovigno, Parenzo in Città nuova bombe metali. Napravili niso niti najmanjše škode. Lastni naši letalci so se dvignili v zasledovanje. Eden od njih (vodja pomorski linijski lajtnant Drakotič) sestrelil je eno sovražno letalo, ki se je spustilo pri nekem na visokem morju se nahajajočem sovražnem torpednem čolnu doli. Ta je bil od naših letalcev z bombami napaden in se je oddaljil proti sovražnem obrežju. Na večer istega dneva metal je en sovražni letalec istotako brezuspešno bombe pri Umagu. Lastna naša pomorska letala obmetala so zvečer vojaške objekte od Vermegliana in Monfalcona z bombami in so se nepoškodovana vrnila.

Mornariško poveljstvo.

Nemško uradno poročilo od srede.

K.-B. Berlin, 8. novembra (W.-B.). Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Fronta prestolonaslednika Rupprechta. Severno Som-

me se čez dan bojvodelovanje ni razvilo preko zmernih mej. Ponočni angleški napadi med Le Sars in Guedecourtom izjalovili so se v našem ognju. Južno Somme napadli so Francozi na obeh straneh od Ablaincourta. Naše v južnem delu Ablaincourta naprej potisnjene postojanke šle so nazaj. Vas Bresoire je bila izgubljena. Na severnem krilu napada bil je sovražnik nazaj odbit. — Armada nemškega prestolonaslednika. Živahni artiljerijski boj v pokrajini Maase.

Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda. Nič novega. — Fronta nadvojvode Karla. Oddelk Tölgyes bil je tudi včeraj pozorišče živahnih bojov. Nasprotnik dosegel je nadaljne uspehe. Naprej od potoka Bodza bili so Rumunom v zadnjih dneh zavzeti deli naše visočinske postojanke zopet odvzeti. Na prelazu Tartar-Havas bili so sovražni napadi zavrnjeni. Uspeh v pokrajini od Spini se je zamogel naprej izkoristiti. Število vjetih se je povišalo.

Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensen. Nobeni posebni dogodki. — Makedonska fronta. Sovražni napadi ob Cerni ostali so brezuspešni. Živahno artiljerijsko delovanje ob Belasici in fronti Strume.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Slovenski iredentizem.

V listu „Tiroler Soldatenzeitung“ čitamo pod tem naslovom zanimive članke, ki jih hočemo v povzdigo avstrijskega patriotizma tudi v našem listu ponatisniti. Članki so spisani od c. in k. avstr. oficirja v c. in k. rojaškem listu. Podatke v teh člankih smo mi svoj čas v „Štajercu“ že opetovano objavljali, ko smo se borili proti nedomovinskemu ščevanju gotovih vseslovenskih struj. Takrat, kakor danes pa naglašamo, da slovensko ljudstvo, hrabro in pošteno do kosti, zvesto avstrijsko in cesarju udano, ni krivo teh iredentističnih gonj in da se tudi ne sme obsojati zaradi brezdomovinstva posameznikov. Ljudstvu nima nikdo kaj očitati; voditelji pa so bili v tej vojni že dovolj ožigosani. Slovensko ljudstvo bo zdej gotovo izpoznalo, da smo bili mi njegovi pravi prijatelji, ker smo mu priporočali vedno zvesto avstrijsko mišljenje ter se borili proti „jugoslovanstvu“ političnih hujskačev. — Op. uredništva.

Iredenta v ožjem zmislu, to so na odtrganje laške Tirolske naperjena veleizdajalska stremjenja, gredo do 50. let 19. stoletja nazaj. Med to razmeroma dolgo zgodovino so se niti politične in nacionalne intrige toliko zmešale, so se navdušenost in prostaštvo, narodno hrepenenje v notranjem monarhije in veleizdajstvo, agitacija in napačne odredbe vlade tako zmešali, da je marsikdaj težko, razkriti vzroke in učinke te zmеси.

Ako se hoče razumovati, kako nastane iredenta, se mora eno mlajših ogledati, na katerih v naši domovini žal ne primanjkuje. Vzemimo slovenski iredentizem, katerega delovanje je pričelo okoli leta 1880. Videli bomo, koliko slabe in zavožene volje, koliko umetnega napora in koliko milostnega dovoljenja je bilo potrebno, da se začetkoma mali ogenj vžge in pusti žareti, tako, da se pozneje — ko je le začetno stanje pretrajalo — v svetovni požar spremeni.

Nasproti slovenskemu prebivalstvu na Kranjskem so Nemci — razven v nemških jezikovnih otokih Kočevje in Belapeč — povsod znatno v manjšini; vendar pa so istotako domačini kakor Slovenci. Industrija in večji del veleposesti se nahajajo v nemških rokah in do 50. let je bila nemščina obvladajoči jezik na šolah. Slovenski jezik, za katerega se je s toliko sovraštvom borilo, se je moralo šele iznajdeti!

Z začetkom ustavnega časa prišlo je slovensko gibanje v tok. V 70. letih izgubili so Nemci večino v deželnem zboru, začetkom 80. let pa ljubljanski občinski svet. Narodnostna propaganda pričela je pod geslom, vladanje Nemcev se mora razbiti. Vsako državi sovražno gibanje v Avstriji je s tem geslom pričelo. Deloma, da služi kot povod, deloma iz instinkta sovraštva, ker so v resnici Nemci, ki so bili državo ustanovili

element, tudi vedno državno misel ohranili. Polagoma pa so stopili iz navideznega boja proti nemstvu stremjenja za ločitev in boj proti državi vedno jasneje na dan.

Casopisi, društva in avtonomija so pospešujoči činitelji na tej poti.

Vodilna slovenska lista sta „Slovenec“, glasilo klerikalne stranke, in „Slovenski narod“, glasilo liberalcev. Kako sta delovala, se da označiti že na malih slučajih.

Knalu po odpravi Avstriji prijazne dinastije Obrenovič pričelo je slovensko-liberalno časopisje članke objavljati, ki so se pečali z razmerami na Srbskem in so jih kazali v rožnati luči; to je bilo leta 1903. Tri leta pozneje imenuje že „Slovenec“ srbskega obersta Vukasovića, ki je bil v Srbijo dezertirani avstrijski podčastnik in ki je takrat v belgrajskem oficirskem domu neko predavanje o Slovincih držal, „slovenskega konzula v Belgradu“ in se veseli radi njegovega uspešnega hrepenjenja, seznaniti Srbe s trpljenjem slovenskega naroda. In „Slovenski narod“ prinaša članke državi sovražne vsebine, katerih pisec je uslužbenec uradnega srbskega tiskovnega urada. To je bilo v času, ko je vladal med Srbijo in Avstrijo že colninski konflikt.

Leta 1908, ko so se poulični izgredi v Ljubljani vršili in je moral končno oddelek regimenta št. 27. na zbesnele množice, ki so vojaštvo napadle, streljati, organiziralo je slovensko časopisje blazno hujskarijo proti vojaštvu; komu je ta hujskarija v resnici veljala, izvira iz tega, da je še leta 1909 „Slovenec“ ob cesarjevem rojstnem dnevu le kratko notico prinesel: „Cesarjev rojstni dan se je na običajni način slavil“; dan popreje pa je pisal: „Danes zvečer bo neka godba sodelovala, katere sviranje nas nič ne briga“ medtem ko se je tri dni popreje v istem listu misel združenja Slovencev in Srbov slovila.

(Naprej prihodnjic.)

Najboljši uspeh!		Inzerati v „Štajercu“	Najmenjše cene!
	imajo vsled velike razširjenosti najboljši uspeh. Sprejemajo se: v Ptuj pri upravi lista; v Celju pri gosp. Fritz Rasch; v Mariboru pri g. Rud. Gaisser.		

Izpred sodišča.

Ruske ljubice.

Erfurt, oktobra. Kazenska sodnija v Erfurtu obsodila je ženo fabričnega direktorja iz Straußfurta zaradi ljubavnega razmerja z nekim ruskim vjetnikom na 6 mesecev ječe. Mlajša sestra te propale ženske je imela istotako z ruskimi vojnimi vjetniki opraviti. Odtegnila pa se je kazni s tem, da si je sama življenje vzela.

Zatajene zaloge žita.

Gradec, 6. novembra. Mlinar Franc Wisiak v Roßhofu zatajil je veliko množino žita, moke in otrobov. Sodnija ga je obsodila na dva meseca strogega zapora z enim trdim ležiščem na teden in na denarno globo 5000 kron.

Kako se živila draži.

Reka, oktobra 1916. Nekateri trgovci na Reki so 500 meterskih centov riža po 22 do 27 vinarjev na prekupčevalce prodali. Ko je prišlo blago v last neke firme v Pragi, šlo je že skozi toliko rok, da se je že 3 krome 5 vinarjev za en kilogram doseglo. Zdej